

Vergaderjaar 1996–1997

25 493

Wijziging van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 1996 (slotwet)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN DEEL

Inleiding

De belangrijkste wijzigingen op de oorspronkelijk geautoriseerde begroting 1996 zijn al bij de eerste en tweede suppletore begroting toegelicht. Na de tweede suppletore begroting blijkt het nodig bij diverse artikelen nadere ramingsaanpassingen aan te brengen. Als gevolg daarvan wordt het totaal van de EZ-uitgavenbegroting 1996 bij derde – en laatste – suppletore begroting met f 144 mln verlaagd. Ten aanzien van de ontvangstenbegroting 1996 vindt bij derde – en laatste – suppletore begroting een verhoging plaats ter grootte van f 47,5 mln.

Uitgaven

De verlaging van de **uitgavenbegroting** is als volgt samengesteld (bedragen x f 1 mln):

Ramingen in bugettaire nota's:

Stand Miljoenennota 1996	3 702,3	
Bij: Uitgaven onder OS-plafond op EZ-begroting	+ 12,5	
Bij: Voorjaarsnota 1996	+ 433,0	
Bij: Miljoenennota 1997 (Vermoed. uitk. 1996)	+ 37,3	
Bij: Najaarsnota 1996	– 94,4	
Af: Februarinota (Voorlopige Rekening 1996)	– 185,2	
Totaal geraamd		3 905,5

Opgenomen in begrotingen:

Vastgestelde begroting 1996	3 714,8	
Bij: eerste suppletore begroting 1996 (naar aanleiding van de Voorjaarsnota 1996)	+ 433,0	
Af: tweede suppletore begroting 1996 (naar aanleiding van de Najaarsnota 1996)	– 103,1	
Opgenomen t/m tweede suppletore begroting		4 044,7
Verschil (nog te verlagen)		139,2
Bij: mutatie na Februarinota		+ 4,8
Slotwetmutatie (verlaging)		144,0

De volgende tabel geeft een overzicht van de uitgavenbegrotingen 1996 versus de realisatie:

Vastgestelde begroting 1996	3 714,8
Bij: eerste suppletore begroting 1996	+ 433,0
Af: tweede suppletore begroting 1996	- 103,1
Af: derde suppletore begroting 1996 (slotwet)	- 144,0
Totaal geraamd na de slotwet	<u>3 900,7</u>
Gerealiseerde uitgaven in 1996	<u>3 900,7</u>
Verschil	0,0

Ontvangsten

De verhoging van de **ontvangstenbegroting** is als volgt samengesteld (bedragen x f 1 mln):

Ramingen in bugettaire nota's:

Stand Miljoenennota 1996	5 383,6	
Bij: Voorjaarsnota 1996	+ 755,9	
Bij: Miljoenennota 1997 (Vermoed. uitk. 1996)	+ 157,2	
Bij: Najaarsnota 1996	+ 596,7	
Bij: Februarinota (Voorlopige Rekening 1996)	+ 13,4	
Totaal geraamd		6 906,8

Opgenomen in begrotingen:

Vastgestelde begroting 1996	5 383,6	
Bij: eerste suppletore begroting 1996 (naar aanleiding van de Voorjaarsnota 1996)	+ 755,9	
Bij: tweede suppletore begroting 1996 (naar aanleiding van de Najaarsnota 1996)	+ 717,9	
Opgenomen t/m tweede suppletore begroting		<u>6 857,4</u>
Verschil (nog te verhogen)		49,7
Af: mutatie na Februarinota		- 2,2
Slotwetmutatie (verhoging)		<u>47,5</u>

De volgende tabel geeft een overzicht van de ontvangstenbegrotingen 1996 versus de realisatie:

Vastgestelde begroting 1996	5 383,6
Bij: eerste suppletore begroting 1996	+ 755,9
Bij: tweede suppletore begroting 1996	+ 717,9
Bij: derde suppletore begroting 1996 (slotwet)	+ 47,5
Totaal geraamd na de slotwet	<u>6 904,9</u>
Gerealiseerde ontvangsten in 1996	<u>6 904,9</u>
Verschil	0,0

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

WETSARTIKEL 1 (UITGAVEN/VERPLICHTINGEN)

01.00 ALGEMEEN

Artikel 01.05 Onvoorzien

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	774	774
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 286	- 286
Totaal geraamd	488	488
Realisatie 1996	-	-
Verschil (slotwetmutatie)	- 488	- 488

Slotwetmutatie

De gereserveerde ruimte voor onvoorziene uitgaven is vrijgevallen.

Artikel 01.06 Uitgaven post-actief personeel

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	29 881	29 881
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 6 937	- 6 937
Totaal geraamd	22 944	22 944
Realisatie 1996	23 656	23 656
Verschil (slotwetmutatie)	+ 712	+ 712

Slotwetmutatie

Voor f 0,095 mln is het budget verhoogd ten behoeve van niet eerder geraamde pensioenverzekeringen met betrekking tot post-actief personeel en voor f 0,085 mln ten behoeve van wachtgelduitkeringen voor CDIU-personeel. Beide verhogingen zijn gecompenseerd ten laste van artikel 01.61 onderdeel, Personeel EZ exclusief CBS. Eind 1996 bleek dat er ten opzichte van het tot f 23,1 mln verhoogde budget een overschrijding van ca. f 0,5 mln was opgetreden, zodat de slotwetmutatie f 0,7 mln bedraagt.

Artikel 01.14 Adviezen verstrekt door het Europees Octrooibureau

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	8 900	8 900
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 1 400	- 1 400
Totaal geraamd	7 500	7 500
Realisatie 1996	5 647	5 647
Vershil (slotwetmutatie)	- 1 853	- 1 853

Slotwetmutatie

Omdat minder adviezen zijn verstrekt dan geraamd en omdat er minder verzoeken voor nieuwheidsonderzoek zijn ingediend, is deze raming naar beneden bijgesteld.

Artikel 01.55 Bijdrage aan het agentschap Senter

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	32 626	32 767
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	- 16 513	+ 5 840
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 37 326	+ 6 301
Totaal geraamd	53 439	44 908
Realisatie 1996	58 876	42 984
Vershil (slotwetmutatie)	+ 5 437	- 1 924

Toelichting slotwetmutatie

De verhoging van de verplichtingenraming met f 5,437 mln is het saldo van de volgende posten:

- een overheveling van f 1,732 mln uit artikel 02.03 Internationale en algemene technologiestimulering teneinde de opdracht aan Senter voor de uitvoering in 1997 van het I&D-instrumentarium reeds in z'n geheel in 1996 vast te kunnen leggen;
- teneinde de verplichting voor de uitvoering 1997 van de IOP-regeling reeds in 1996 vast te kunnen leggen is de raming met f 3,484 mln verhoogd. Dekking hiervoor komt uit overhevelingen uit de artikelen 02.12 Technologische infrastructuur (f 0,346 mln) en 05.02 Onderzoek en onderwijs MKB (f 0,558 mln), alsmede uit een temporisatie uit 1997 naar 1996 van f 2,687 mln binnen de raming van artikel 01.55;
- een overheveling van f 0,841 mln van artikel 07.05 Economische hulp Oost-Europa als aanvulling op de uitvoeringskosten voor het Programma Samenwerking Oost-Europa (PSO);
- een aantal mutaties van geringe omvang.

Artikel 01.61 Personeel en materieel EZ, exclusief CBS

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	306 963	309 913
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 793	+ 793
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 21 299	+ 16 303
Totaal geraamd	329 055	327 009
Realisatie 1996	323 219	320 909
Verschil (slotwetmutatie)	- 5 836	- 6 100

Slotwetmutatie

Onderstaande tabel geeft de opbouw van de slotwetmutatie.

(Bedragen x 1000)	verplichtingen	uitgaven
Personeel		
a) kernministerie inclusief buitendiensten en exclusief CBS	- 2 557	- 4 541
Materieel		
b) kernministerie	1 143	901
c) kernministerie automatisering	- 4 601	- 1 306
d) voorlichting	789	- 1 666
e) accountantsdienst	- 55	- 55
f) externe opdrachten divers	- 20	269
g) AEP en secretaris generaal	- 63	- 899
h) BIE	785	45
i) CPB	239	239
j) ECD	- 404	- 404
k) SodM	- 25	- 32
l) RGD	- 376	1 781
m) CDIU	39	39
n) NMa	- 730	- 471
Verschil (slotwetmutatie)	- 5 836	- 6 100

De slotwetmutatie heeft voornamelijk betrekking op de ramingen van personeel en automatisering. De belangrijkste mutaties op het onderdeel personeel betreffen een verlaging van de personeelsraming EZ exclusief CBS met f 6,7 mln, een verlaging van de raming voor diverse uitgaven actief personeel met f 1,1 mln en een verhoging van de raming voor servicekrachten EZ exclusief CBS met f 7,1 mln. De overschrijding op het onderdeel automatisering wordt veroorzaakt door vertragingen bij een aantal ontwikkelingsprojecten.

Daarnaast heeft een aantal kleine overboekingen plaatsgevonden tussen de verschillende artikelonderdelen van dit artikel en tussen dit artikel en andere artikelen.

De overige mutaties hebben met name betrekking op bijstellingen van de ramingen aan de realisaties.

Artikel 01.62 Personeel en materieel CBS

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	244 515	244 515
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 28 267	+ 28 267
Totaal geraamd	272 782	272 782
Realisatie 1996	269 374	269 374
Vershil (slotwetmutatie)	- 3 408	- 3 408

Slotwetmutatie

De verlaging van de raming heeft betrekking op de aanpassing van de ramingen aan de realisatie. Een belangrijk deel van de verlaging (f 1,5 mln) wordt verklaard doordat de implementatie van een toegang-beveiligingssysteem niet in 1996, maar in 1997 plaatsvindt.

02.00 INDUSTRIEEL EN ALGEMEEN TECHNOLOGIEBELEID

Artikel 02.01 Onderzoek en voorlichting ten behoeve van technologiebeleid

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	-	1 883
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	-	- 684
Totaal geraamd	-	1 199
Realisatie 1996	-	893
Vershil (slotwetmutatie)	-	- 306

Toelichting slotwetmutatie:

De bijstelling van de uitgavenraming met f 0,306 mln is het gevolg van het trager tot uitbetaling komen van verplichtingen die in het verleden zijn aangegaan.

Artikel 02.02 Specifieke bedrijfsgerichte technologiestimulering

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	224 322	202 020
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 60 532	+ 11 376
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 28 407	- 22 941
Totaal geraamd	313 261	190 455
Realisatie 1996	313 248	184 949
Vershil (slotwetmutatie)	- 13	- 5 506

Toelichting slotwetmutatie

Ten opzichte van de raming bij de Nota van wijziging op de tweede suppletore begroting valt de realisatie van de uitgaven bijna f 5,5 mln lager uit. Deze relatief bescheiden slotwetmutatie is per saldo het gevolg van een tragere uitfinanciering op reeds aangegeane verplichtingen bij diverse artikelonderdelen.

Artikel 02.03 Internationale en algemene technologiestimulering

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	130 510	130 000
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 14 112	- 9 336
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 5 940	- 67 891
Totaal geraamd	138 682	52 773
Realisatie 1996	132 406	50 160
Verschil (slotwetmutatie)	- 6 276	- 2 613

Toelichting slotwetmutatie

De neerwaartse bijstelling met f 6,276 mln van de verplichtingenraming is voor ruim f 5 mln het gevolg van twee overhevelingen met een administratieve achtergrond. Ten eerste is f 2,976 mln overgeheveld naar artikel 09.01 Energiebesparingstechnologie als bijdrage vanuit het technologiebeleid aan de Energiebesparings- en Milieuvadviseregeling. Terwille van de administratieve eenvoud is ervoor gekozen deze bijdrage op één artikel te verantwoorden.

Ten tweede heeft een compensatie van f 2,038 mln plaatsgevonden naar artikel 01.55 Bijdrage Agentschap Senter als aanvullende dekking voor de totale commitering van de uitvoeringskosten van de door Senter in 1997 uit te voeren regelingen van het Directoraat-Generaal Industrie & Diensten.

Artikel 02.04 Overheidsaanschaffingen en bevordering van bedrijfsgerichte samenwerking

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	25 000	27 850
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 3 003	-
Totaal geraamd	28 003	27 850
Realisatie 1996	25 510	22 646
Verschil (slotwetmutatie)	- 2 493	- 5 204

Toelichting slotwetmutatie

Ten laste van dit artikel zijn twee overboekingen verwerkt. Ten eerste is in het kader van het innovatief overheidsaanschaffingenbeleid f 3,5 mln bijgedragen aan het Ministerie van Verkeer & Waterstaat voor de opdrachtverlening van de bouw van een combinatie van een oliebestrijdingsvaartuig met een hydrografisch opnemingsvaartuig. Ten

tweede is f 2,5 mln overgeboekt naar het Ministerie van Defensie als bijdrage in de aanbesteding van drie patrouillevaartuigen voor de Kustwacht Nederlandse Antillen en Aruba. Deze middelen zijn binnen het totaal van de EZ-begroting vrijgemaakt. Daarnaast is een compensatie van f 0,5 mln naar artikel 07.04 Economische voorlichting en exportpromotie verwerkt als bijdrage in de kosten van de deelname van de Nederlandse industrie aan de Indonesian Airshow te Jakarta.

De onderschrijding van de uitgaven met ruim f 5 mln wordt veroorzaakt door een lager bedrag aan ingediende declaraties op de Subsidieregeling Bedrijfsgericht technologisch onderzoek door collectiviteiten (BTOC).

Artikel 02.07 Internationale ruimtevaartprogramma's

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	14 288	139 995
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 28 106	+ 4 000
Totaal geraamd	42 394	143 995
Realisatie 1996	39 625	150 914
Vershil (slotwetmutatie)	- 2 769	+ 6 919

Toelichting slotwetmutatie

De neerwaartse bijstelling van de verplichtingenraming wordt veroorzaakt door een bijstelling van alle lopende verplichtingen aan de inflatie- en wisselkoersontwikkeling in 1996. Deze bijstelling is negatief als gevolg van een relatief sterke gulden ten opzichte van de ECU.

De bijstelling van de uitgavenraming vloeit voort uit een betaling van f 2,6 mln op reeds aangegane verplichtingen richting ESA, alsmede uit een betaling van f 4,3 mln aan het NIVR voor een nationale bijdrage in het ERA-project (Europese Robotarm). De hogere uitgaven zijn binnen het totaal van de EZ-begroting opgevangen.

Artikel 02.09 Speur- en ontwikkelingswerk

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	132 049	84 000
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 4 223	-
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 31 272	+ 11 103
Totaal geraamd	105 000	95 103
Realisatie 1996	100 628	97 475
Vershil (slotwetmutatie)	- 4 372	+ 2 372

Toelichting slotwetmutatie

Uit hoofde van reguliere TOK-projecten is in de laatste maanden van 1996 een groter bedrag dan voorzien aan betalingen verricht. Hierdoor valt de realisatie f 2,372 mln hoger uit dan geraamd bij de Nota van wijziging op de tweede suppletore begroting.

Artikel 02.12 Technologische infrastructuur

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	38 511	25 522
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 2 040	- 1 116
Totaal geraamd	40 551	24 406
Realisatie 1996	40 102	25 037
Verschil (slotwetmutatie)	- 449	+ 631

Toelichting slotwetmutatie:

De lagere verplichtingenrealisatie wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een compensatie met f 0,364 mln naar artikel 01.55 Bijdrage agentschap Senter als onderdeel van de dekking voor de hogere uitvoeringskosten van de IOP-regeling.

De overschrijding van de uitgavenraming is hoofdzakelijk het gevolg van hogere uitgaven op reeds aangegane verplichtingen op het artikel-onderdeel technologische infrastructuur. Als gevolg van een gewijzigde administratieve verwerking (overboeking in plaats van verrekening) heeft nog een overboeking van f 4,192 mln naar het Ministerie van OC&W plaatsgevonden. Dit betreft de bijdrage in de kosten van de Adviesraad voor het Wetenschaps- en technologiebeleid (f 1,192 mln) en de Stichting voor Publieksovername van Wetenschap en Techniek (f 3 mln).

Artikel 02.13 Projecten gefinancierd uit het Fonds economische structuurversterking

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	-	16 796
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 100 000	+ 9 384
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	-	- 12 500
Totaal geraamd	100 000	13 680
Realisatie 1996	100 000	19 249
Verschil (slotwetmutatie)	-	+ 5 569

Toelichting slotwetmutatie

Bij tweede suppletore begroting (Kamerstukken II 1996/97, 25 142, nr. 2, blz. 17) is de uitgavenraming met f 12,5 mln verlaagd in verband met voorziene vertragingen in de uitvoering van de projecten HPCN, NOBIS en MARIN. De voorziene vertraging ten aanzien van het MARIN bleek zich echter eind 1996 niet voor te doen. Hierdoor valt de uiteindelijke realisatie ruim f 5,5 mln hoger uit. Zie ook het ontvangstenartikel 02.05 Ontvangsten uit het Fes.

03.00 INDUSTRIE- EN DIENSTENBELEID

Artikel 03.01 Crisisbeheersing

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	659	1 224
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 3 170	+ 1 585
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 3 288	- 2 467
Totaal geraamd	541	342
Realisatie 1996	179	143
Verschil (slotwetmutatie)	- 362	- 199

Toelichting slotwetmutatie:

Als gevolg van het niet doorgaan in 1996 van een project ten behoeve van de integratie van distributiemodules voor motorbrandstoffen in gemeentelijke bestanden, valt de realisatie van zowel de verplichtingen als de uitgaven lager uit dan geraamd.

Artikel 03.03 Versterking economische structuur

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	17 621	25 361
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 3 910	- 7 645
Totaal geraamd	13 711	17 716
Realisatie 1996	13 432	11 577
Verschil (slotwetmutatie)	- 279	- 6 139

Toelichting slotwetmutatie:

Als gevolg van een te optimistische inschatting van betalingen op in het verleden aangegane verplichtingen valt de realisatie van de uitgaven ruim f 6 mln lager uit dan geraamd.

Artikel 03.05 Steun scheepsbouw

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	-	17 603
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	-	+ 5 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 40 000	+ 30 120
Totaal geraamd	40 000	52 723
Realisatie 1996	40 000	55 953
Verschil (slotwetmutatie)	-	+ 3 230

Toelichting slotwetmutatie:

Er is voor een hoger bedrag aan declaraties ingediend op in het verleden aangegane verplichtingen. Hierdoor vallen de uitgaven f 3,23 mln hoger uit dan geraamd bij Najaarsnota.

Artikel 03.06 Herstelfinanciering en steun aan individuele bedrijven

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	263	263
Totaal geraamd	263	263
Realisatie 1996	289	295
Verschil (slotwetmutatie)	+ 26	+ 32

Toelichting slotwetmutatie:

De kosten van het beheer van een kredietportefeuille en van de Stichting Aandelen NedCar door de NIB, vallen hoger uit dan geraamd. Compensatie voor deze kleine overschrijding komt uit artikel 02.02 Specifieke bedrijfsgerichte technologiestimulering.

04.00 REGIONAAL BELEID

Artikel 04.04 Voorwaardenscheppend beleid

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	–	7 800
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	–	– 2 001
Totaal geraamd	–	5 799
Realisatie 1996	–	2 445
Verschil (slotwetmutatie)	–	– 3 354

Toelichting slotwetmutatie:

Als gevolg van vertragingen bij de uitvoering van infrastructurele werken is bij EZ voor een lager bedrag aan betalingsverzoeken ingediend dan bij tweede suppletore begroting geraamd.

Artikel 04.05 Structuurversterkende projecten in het kader van de BRT-compensatie

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	14 035	15 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 14 035	- 12 501
Totaal geraamd	-	2 499
Realisatie 1996	-	3 172
Verschil (slotwetmutatie)	-	+ 673

Toelichting slotwetmutatie:

De overschrijding van de uitgavenraming met f 0,673 mln is het gevolg van het sneller tot uitbetaling komen van verplichtingen die in het verleden zijn aangegaan.

Artikel 04.08 Bevordering regionale bedrijfsinvesteringen

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	101 318	97 977
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	-	- 21 000
Totaal geraamd	101 318	76 977
Realisatie 1996	101 361	78 705
Verschil (slotwetmutatie)	+ 43	+ 1 728

Toelichting slotwetmutatie:

De overschrijding met ruim f 1,7 mln van de uitgavenraming wordt veroorzaakt door het sneller tot uitbetaling komen van verplichtingen op het artikelonderdeel IPR-decentraal, dan ten tijde van de tweede suppletore begroting is ingeschat.

Artikel 04.09 Regio-programma's

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	96 258	144 000
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 7 053	-
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 21 717	- 19 740
Totaal geraamd	81 594	124 260
Realisatie 1996	81 534	119 848
Verschil (slotwetmutatie)	- 60	- 4 412

Toelichting slotwetmutatie:

De bijstelling van de uitgavenraming met f 4,412 mln is per saldo het

gevolg van het trager tot uitbetaling komen van verplichtingen die in het verleden zijn aangegaan, dan ten tijde van de tweede suppletore begroting is ingeschat.

Artikel 04.10 Stimulering Ruimte voor Economische Activiteit

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	79 300	57 323
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 133	- 750
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 591	+ 3 157
Totaal geraamd	78 842	59 730
Realisatie 1996	79 172	55 124
Verschil (slotwetmutatie)	+ 330	- 4 606

Toelichting slotwetmutatie:

De overschrijding van de verplichtingenraming wordt veroorzaakt door een bijdrage van EZ aan het project Ruimtetekort Mainport Rotterdam. Compensatie hiervoor komt uit artikel 05.02 Onderzoek en Onderwijs MKB. De onderschrijding van de uitgavenraming met ruim f 4,6 mln is hoofdzakelijk (f 5 mln) het gevolg van vertragingen in het betalingstempo op verplichtingen op het artikelonderdeel StiREA-tender.

05.00 DIENSTEN, MIDDEN- EN KLEINBEDRIJF EN ORDENING

Artikel 05.02 Onderzoek en onderwijs MKB

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	11 692	16 800
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 2 543	-
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 5 882	+ 4 862
Totaal geraamd	20 117	21 662
Realisatie 1996	16 885	20 695
Verschil (slotwetmutatie)	- 3 232	- 967

Toelichting slotwetmutatie:

Vanuit dit artikel hebben twee overhevelingen plaatsgevonden. Naar artikel 01.55 Bijdrage agentschap Senter is f 0,558 mln overgeheveld als onderdeel van de dekking voor de hogere uitvoeringskosten van de IOP-regeling. Daarnaast heeft een overheveling van f 0,36 mln plaatsgevonden naar artikel 04.10 Stimulering ruimte voor economische activiteiten voor een EZ-bijdrage in het project Ruimtetekort Mainport Rotterdam. De overige f 2,314 mln onderschrijding wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat voor de versterking van het eigen vermogen van het EIM met een lager bedrag kon worden volstaan dan oorspronkelijk is ingeschat.

Artikel 05.03 Borgstellingsregelingen

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	850 850	68 267
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	-	- 9 847
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 264	- 12 547
Totaal geraamd	851 114	45 873
Realisatie 1996	825 077	43 530
Verschil (slotwetmutatie)	- 26 037	- 9 343

Toelichting slotwetmutatie:

Deelnemende banken krijgen een maximumbedrag toebedeeld tot waar zij garanties mogen verstrekken. Omdat niet alle banken tot aan het maximale plafond garanties hebben verstrekt, is het volledige budget niet uitgeput.

De neerwaartse bijstelling van de uitgavenraming is het gevolg van gunstige economische ontwikkelingen. Door deze omstandigheid is EZ minder op verstrekte borgstellingen aangesproken dan geraamd bij de tweede suppletore begroting.

Artikel 05.07 Hulp waterschade

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	-	-
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 20 000	+ 20 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 4 832	+ 2 832
Totaal geraamd	24 832	22 832
Realisatie 1996	22 730	19 106
Verschil (slotwetmutatie)	- 2 102	- 3 726

Toelichting slotwetmutatie:

De afwikkeling van schadeclaims neemt meer tijd in beslag dan oorspronkelijk ingeschat, waardoor niet alle claims in 1996 afgedaan konden worden. Hierdoor valt zowel de verplichtingen- als de uitgavenrealisatie lager uit.

Artikel 05.08 Bijdrage aan technostartersfondsen

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	15 000	15 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 5 000	- 5 000
Totaal geraamd	10 000	10 000
Realisatie 1996	8 888	5 888
Verschil (slotwetmutatie)	- 1 112	- 4 112

Toelichting slotwetmutatie:

In 1996 zijn drie participatiemaatschappijen voor technostarters opgericht. Aan elk van deze participatiemaatschappijen is een lening verstrekt. De onderschrijding bij de uitgavenraming wordt voor f 3 mln veroorzaakt doordat van één participatiemaatschappij in 1996 niet alle benodigde stukken voor een rechtmatige betaling ontvangen werden.

Artikel 05.11 Brancheverbetering

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	35	2 517
Totaal geraamd	35	2 517
Realisatie 1996	9	1 725
Verschil (slotwetmutatie)	- 26	- 792

Toelichting slotwetmutatie:

De verlaging van de uitgavenraming met bijna f 0,8 mln wordt veroorzaakt doordat met name op het artikelonderdeel «branchestructuurversterking MKB» in 1996 minder is betaald dan geraamd op in het verleden aangegane verplichtingen.

Artikel 05.21 Marktwerving

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	6 630	8 014
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 4 350	+ 4 350
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 360	+ 330
Totaal geraamd	11 340	12 694
Realisatie 1996	10 645	11 603
Verschil (slotwetmutatie)	- 695	- 1 091

Toelichting slotwetmutatie:

De bij eerste suppletore begroting verwerkte temporisatie in verband

met de afkoop van een lopende verplichting jegens de stichting Geschillen Commissie blijkt te groot te zijn geweest. Hierdoor valt de realisatie van de verplichtingen lager uit dan geraamd.

Artikel 05.22 Bijdrage Nederlands Meetinstituut

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	26 533	26 537
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 413	- 2 386
Totaal geraamd	26 120	24 151
Realisatie 1996	26 104	25 963
Vershil (slotwetmutatie)	- 16	+ 1 812

Toelichting slotwetmutatie:

Bij tweede suppletore begroting is de uitgavenraming met ruim f 2,3 mln neerwaarts bijgesteld op grond van de destijds bestaande inzichten in de uitfinanciering van in het verleden aangegane verplichtingen. Uiteindelijk bleek de voorziene vertraging zich voor een groot deel niet te hebben voorgedaan.

07.00 BUITENLANDSE ECONOMISCHE BETREKKINGEN EN EXPORTBEVORDERING

Artikel 07.02 Bevordering van de buitenlandse economische betrekkingen

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	6 244	8 014
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 5 437	+ 1 506
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 927	- 245
Totaal geraamd	12 608	9 275
Realisatie 1996	14 593	6 578
Vershil (slotwetmutatie)	+ 1 985	- 2 697

Slotwetmutatie

Zoals in de brief van de Staatssecretaris van EZ van 29 november 1996 (Kamerstukken II, 1996/1997, 25 074, nr. 2) is aangegeven, is de raming bij slotwet verhoogd ten gunste van het WTO-trustfund voor minder ontwikkelde landen. De noodzakelijk geachte compensatie kwam van artikel 07.05 Economische Hulp aan Oost-Europa. Het gaat om een bedrag van f 4 mln.

De bijgestelde verplichtingenraming is niet volledig gehaald door het niet tijdig kunnen opstellen van de regeling voor de KIM-export (bijdrage f 1 mln) en door het niet kunnen vastleggen van de verplichting ten gunste van het beurzenprogramma Indonesië (f 0,7 mln).

Het achterblijven van de uitgavenrealisatie is vooral veroorzaakt door minder declaraties op het PESP en doordat de verplichting voor het Beurzenprogramma Indonesië niet is aangegaan.

Artikel 07.03 Stimulering exportactiviteiten

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	85 422	50 300
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 159 519	+ 1 915
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 224 011	+ 11 553
Totaal geraamd	468 952	63 768
Realisatie 1996	262 043	52 802
Vershil (slotwetmutatie)	- 206 909	- 10 966

Slotwetmutatie

De in de slotwet verwerkte wijziging van de verplichtingenstand is voor circa f 165 mln het gevolg van het feit dat de instrumenten in het kader van het Indonesië-pakket substantieel minder werden aangesproken dan op voorhand was geraamd. Het beschikbaar gestelde bedrag voor de garanties herverzekering Inpres-8 projecten werd in het geheel niet aangesproken. Voor het Exportfinancieringsarrangement Indonesië (EFI) was dit slechts voor circa de helft het geval. Oorzaak hiervan was dat de regeling voor Inpres-8 projecten pas in het najaar gereed was. Omdat met het EFI zachte financiering kan worden gegeven in twee varianten, namelijk Inpres-8 (financiering over 25 jaar tegen 3,5% met een aflossingsvrije periode van 7 jaar) en niet-Inpres-8 (zonder nader omschreven financieringsvoorwaarden) liep hierdoor ook de realisatie van de EFI vertraging op.

Daarnaast is op het onderdeel Besluit Subsidies Exportfinanciering (BSE) f 42 mln minder gerealiseerd dan geraamd.

De uitgaven zijn lager uitgekomen dan geraamd door achterblijvende betalingen op het onderdeel BSE (f 7 mln) en Exportfinancieringsarrangement Indonesië (f 4 mln).

Artikel 07.04 Economische voorlichting en exportpromotie

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	23 176	22 266
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 1 287	+ 1 027
Totaal geraamd	24 463	23 293
Realisatie 1996	24 821	24 912
Vershil (slotwetmutatie)	+ 358	+ 1 619

Slotwetmutatie

De verplichtingenrealisatie is uitgekomen op f 24,8 mln en de uitgaven f 24,9 mln. De realisaties weken af van de ramingen door met name hogere aangegane verplichtingen en verrichte uitgaven bij de promotieactiviteiten van de EVD.

Artikel 07.05 Economische hulp Oost-Europa

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	242 487	193 853
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 97 810	- 15 955
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 11 709	- 1 641
Totaal geraamd	352 006	176 257
Realisatie 1996	323 782	155 283
Verschil (slotwetmutatie)	- 28 224	- 20 974

Slotwetmutatie

In de slotwetmutaties zijn de volgende wijzigingen verwerkt. De belangrijkste zijn:

- Een saldo van ramingsafwijkingen bij diverse onderdelen. Het gaat met name om de onderdelen:
  - * Op het onderdeel Programma Samenwerking Oost-Europa is door achterblijvende declaraties f 19,3 mln minder betaald dan geraamd.
  - * De reguliere afstorting in de extra-comptabele reserve van de Tijdelijke Regeling Herverzekering Investerings in Oost-Europa (TRHIO, uitgaven: - f 15 mln). Voor de TRHIO zijn daarnaast minder aanvragen vastgelegd dan aanvankelijk geraamd (verplichtingen: - f 24,0 mln).
  - * Als gevolg van een groot aantal projectaanvragen op het onderdeel Leasefaciliteit is f 5 mln meer verplicht en uitgegeven.
  - * Doordat er minder honoreerbare Multilaterale projecten zijn ingediend is op dat onderdeel de raming niet gehaald (verplichtingen: - f 3,6 mln en - f 2,3 mln uitgaven)
  - * Voor de Investeringsfaciliteit Midden- en Oost-Europa zijn als gevolg van het grote aantal garantieverzoeken f 2,5 mln meer verplichtingen en f 12,6 mln meer uitgaven gerealiseerd,
  - * Op het onderdeel IBTA zijn minder verplichtingen aangegaan (- f 2,118 mln). Van de aangeane verplichtingen kwam echter een relatief groot deel tot uitbetaling (+ f 0,487 mln);
    - Ten laste van dit artikel is f 4 mln (verplichtingen en uitgaven) overgeheveld aan het WTO-trustfund ten gunste van minder ontwikkelde landen. Zie ook artikel 07.02 Bevordering van de buitenlandse economische betrekkingen.
    - Er hebben zich voorts enkele meer technische wijzigingen voorgedaan zoals: een bijdrage in de uitvoeringskosten van f 0,9 mln (verplichtingen, uitgaven: f 0,037 mln) aan artikel 01.55 onderdeel Bijdrage DG BEB aan Senter; voor de Tijdelijke Regeling Herverzekering Investerings in Oost-Europa (TRHIO) is op basis van de ontvangen premies de raming met f 1,6 mln (verplichtingen, uitgaven: f 0,306 mln) verhoogd en de raming voor de Investeringsfaciliteit Midden- en Oost-Europa is door de inzet van provisies met f 99 000,- (verplichtingen en uitgaven) verhoogd.

08.00 WET INVESTERINGSREKENING

Artikel 08.01 Investeringsbijdragen en investeringstoelagen

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	–	365 000
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	–	+ 15 000
Totaal geraamd	–	380 000
Realisatie 1996	–	324 795
Vershil (slotwetmutatie)	–	– 55 205

Slotwetmutatie

Met name als gevolg van een omvangrijke negatieve (saldo-)mutatie aan het eind van 1996 komen de uitgaven f 55,2 mln lager uit dan geraamd. Deze mutatie is het gevolg van de temporiseringsmaatregel ten aanzien van de uitbetaling van investeringsbijdragen door de Belastingdienst («WIR-knip»).

09.00 ENERGIEBELEID

Artikel 09.01 Energiebesparingstechnologie

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	167 239	40 415
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 7 480	–
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	– 22 351	– 6 697
Totaal geraamd	152 368	33 718
Realisatie 1996	156 778	63 988
Vershil (slotwetmutatie)	+ 4 410	+ 30 270

Slotwetmutatie

In de slotwetmutatie is opgenomen een overheveling van artikel 02.02 Specifieke bedrijfsgerichte technologiestimulering (verplichtingen: f 3,05 mln, uitgaven: f 0,5 mln) ten behoeve van het onderdeel Stimulering E&M adviezen. Uit doelmatigheidsoverwegingen is ervoor gekozen deze bijdragen uit dit budget voor technologiebeleid te verantwoorden op artikel 09.01, op welk artikel ook de energiebijdrage verantwoord is. Daarnaast zijn er per saldo meer verplichtingen aangegaan. Redenen zijn dat Novem-programma's die aanvankelijk geraamd werden op artikel 09.02 Duurzame energie ten laste kwamen van artikel 09.01 (circa f 0,6 mln) en omdat op het onderdeel Stimulering E&M adviezen uiteindelijk meer is verplicht dan aanvankelijk geraamd (f 0,6 mln). Overigens deden zich op een aantal onderdelen grote wijzigingen voor ten opzichte van de ramingen. Het betreft met name de onderdelen Tenders energiebesparing (– f 13,68 mln) en Programma's woningbouw (+ f 16 mln).

De uitgavenraming is hoger uitgevallen dan aanvankelijk geraamd doordat een groter deel van de aangegane verplichtingen tot uitbetaling is gekomen op met name de onderdelen Programma's woningen en

diensten (f 24,1 mln), Lange termijn onderzoek besparingstechnologie (f 5,6 mln) en programma's industrie (f 1,3 mln).

Artikel 09.03 Energievoorzieningsonderzoek

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	115 140	49 885
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 2 876	-
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 29 883	- 25 654
Totaal geraamd	88 133	24 231
Realisatie 1996	80 523	23 635
Verschil (slotwetmutatie)	- 7 610	- 596

Slotwetmutatie

In de slotwet is de raming bijgesteld aan de realisatie. Op alle drie onderdelen zijn minder verplichtingen aangegaan dan aanvankelijk geraamd (Hoge Flux Reactor: - f 4,7 mln als gevolg van koersverschillen, Programma's kernenergie: - f 2,6 mln als gevolg van doorloop naar 1997 en 1998 en programma's kolen: - f 0,3 mln). Voor de uitgaven geldt dat er per saldo f 0,5 mln minder is gerealiseerd dan geraamd. Dit is met name het gevolg van het aangaan van minder verplichtingen op het onderdeel Programma's Kernenergie.

Artikel 09.04 Beleidsondersteuning en overige uitgaven

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	11 622	8 444
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 7 009	- 5 396
Totaal geraamd	4 613	3 048
Realisatie 1996	4 804	3 007
Verschil (slotwetmutatie)	+ 191	- 41

Slotwetmutatie

In de slotwet is een overheveling van f 0,198 mln verwerkt van artikel 01.55, onderdeel Bijdrage DGE aan Senter. Het betreft terugontvangsten op in het verleden te veel betaalde uitvoeringskosten. Deze terugontvangst is gebruikt voor het onderdeel Beleidsondersteuning.

Artikel 09.11 Bijdragen ten behoeve van de mijnindustrie

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	6 250	6 250
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	- 6 000	- 6 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 50	+ 50
Totaal geraamd	300	300
Realisatie 1996	710	710
Verschil (slotwetmutatie)	+ 410	+ 410

Slotwetmutatie

De benodigde vermogens voor de mijnschadestichtingen Laura en Vereniging en Oranje Nassau per 1 januari 1996 zijn lager vastgesteld dan geraamd. Het verschil tussen de bij EZ in beheer zijnde bedragen (het vermogen per 1 januari 1995 plus rente) en de vastgestelde bedragen per 1 januari 1996 is (inclusief rente) terugbetaald aan de mijnondernemingen. De lagere vaststelling van de genoemde vermogens leidt tot een hogere uitbetaling door EZ.

Artikel 09.12 Garanties energiebeleid

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	-	7 849
Totaal geraamd	-	7 849
Realisatie 1996	872	7 213
Verschil (slotwetmutatie)	872	- 636

Slotwetmutatie

In de slotwet is de verplichtingenraming opgenomen ten behoeve van de exploitatiekosten van de Nederlandse Pijpleiding Maatschappij (NPM). De uitgavenraming is niet geheel gerealiseerd als gevolg van minder declaraties op de exploitatiekosten van de NPM en de garanties stadsverwarming.

Artikel 09.21 Stichting Centraal Orgaan Voorraadvorming Aardolieproducten

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	163 350	163 350
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 7 018	- 7 018
Totaal geraamd	156 332	156 332
Realisatie 1996	148 252	148 252
Verschil (slotwetmutatie)	- 8 080	- 8 080

Slotwetmutatie

Doordat een deel van de door de Belastingdienst gerealiseerde ontvangsten niet in 1996, maar in 1997 aan EZ is afgedragen, is ook de realisatie van het uitgavenartikel met f 8 mln achtergebleven bij de raming. Zie ook ontvangstenartikel 09.05 Ontvangsten COVA.

Artikel 09.22 Uitkering aan houder certificaten Energiebeheer Nederland B.V.

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	138 000	138 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 5 000	+ 14 000
Totaal geraamd	143 000	152 000
Realisatie 1996	153 877	153 877
Verschil (slotwetmutatie)	+ 10 877	+ 1 877

Slotwetmutatie

Ten opzichte van de vastgestelde begroting is de realisatie f 15,877 mln hoger uitgekomen. Voor de uitgaven is de raming met f 14 mln bij tweede suppletore begroting verhoogd. Het resterende bedrag betreft een meevaller doordat er meer ontvangsten op de aardgasbaten zijn gerealiseerd dan aanvankelijk geraamd. Als gevolg hiervan neemt eveneens het uitgekeerde dividend toe. De verplichtingenraming is bij tweede suppletore met f 5 mln verhoogd en in de slotwet met f 10,877 mln.

Artikel 09.31 Adviesraden, normalisatiewerkzaamheden en overige uitgaven

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	–	568
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	–	– 10
Totaal geraamd	–	558
Realisatie 1996	–	304
Verschil (slotwetmutatie)	–	– 254

Slotwetmutatie

Betreft een verlaging van de raming als gevolg van minder uitgaven voor de Adviesraden en voor Actieve voorlichting.

Artikel 09.32 Toepassing energiebesparingstechnologie en duurzame energie

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	–	233 842
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	–	– 20 795
Totaal geraamd	–	213 047
Realisatie 1996	–	189 787
Vershil (slotwetmutatie)	–	– 23 260

Slotwetmutatie

In 1996 is f 23,3 mln minder betaald dan bij tweede suppletore begroting was geraamd. De slotwetmutatie is een saldo van hogere uitgaven bij Investerings in windturbines (+ 7,5 mln) en Industrie (+ 5,5 mln) en lagere uitgaven bij Overige duurzame energie (– 16,4 mln) en de Tenderregeling Energiebesparende projecten (– 15,3 mln).

Artikel 09.33 Onderzoek en ontwikkelingswerk op energiegebied

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	–	68 310
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	–	– 14 907
Totaal geraamd	–	53 403
Realisatie 1996	–	39 550
Vershil (slotwetmutatie)	–	– 13 853

Slotwetmutatie

De achterblijvende uitgavenrealisatie is een saldo van met name hogere uitgaven bij Ontwikkeling Kolenbeleid (+ f 1,3 mln) en lagere uitgaven bij Onderzoek energiebesparingstechnologie en duurzame energie (– f 9,2 mln), Aanvullend programma HFR Euratom (– f 3,8 mln) en Beleidsstudies (– f 1,5 mln).

Artikel 09.34 Energieonderzoek-Centrum Nederland

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	–	2 460
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	–	+ 450
Totaal geraamd	–	2 910
Realisatie 1996	–	1 510
Vershil (slotwetmutatie)	–	– 1 400

Slotwetmutatie

De verlaging van de uitgavenraming is het gevolg van de vertraging in de declaraties ten behoeve van het HABOG (faciliteit voor het opbergen van hoog radio-actief afval).

Artikel 09.35 Investeringsubsidies energiebesparing

Opbouw verplichtingen- en uitgavenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	verplichtingen	uitgaven
Stand vastgestelde begroting 1996	–	2 898
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	–	+ 2 063
Totaal geraamd	–	4 961
Realisatie 1996	–	4 064
Verschil (slotwetmutatie)	–	– 897

Slotwetmutatie

Betreft bijstelling van de raming aan de realisatie. Het bedrag aan declaraties op in het verleden aangegane verplichtingen is achtergebleven bij de verwachting.

WETSARTIKEL 2 (ONTVANGSTEN)

01.00 ALGEMEEN

Artikel 01.01 Diverse ontvangsten

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	8 989
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 2 950
Totaal geraamd	6 039
Totaal ontvangen	5 986
Meer (+)/minder (-) ontvangen	- 53

Slotwetmutatie

Betreft een bijstelling van de raming aan de realisatie.

Artikel 01.11 Ontvangsten Bureau voor de Industriële Eigendom

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	45 888
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 57
Totaal geraamd	45 945
Totaal ontvangen	47 514
Meer (+)/minder (-) ontvangen	+ 1 569

Slotwetmutatie

De raming wordt verhoogd in verband met hogere gerealiseerde ontvangsten uit octrooiprocedurele taxen en uit instandhoudingstaxen voor Europese octrooien die gelden voor Nederland.

Artikel 01.21 Ontvangsten Centraal Planbureau

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	1 639
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 1 132
Totaal geraamd	2 771
Totaal ontvangen	2 886
Meer (+)/minder (-) ontvangen	+ 115

Slotwetmutatie

Betreft een bijstelling van de raming aan de realisatie.

Artikel 01.31 Ontvangsten Centraal Bureau voor de Statistiek

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	8 900
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 19 798
Totaal geraamd	28 698
Totaal ontvangen	22 891
Meer (+)/minder (-) ontvangen	- 5 807

Slotwetmutatie

De onderschijding wordt veroorzaakt doordat eind 1996 bleek dat met name de ontvangsten uit inlichtingen aan derden te hoog waren ingeschat.

Artikel 01.41 Terugontvangen bijdragen van Senter

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	-
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 413
Totaal geraamd	413
Totaal ontvangen	659
Meer (+)/minder (-) ontvangen	+ 246

Toelichting slotwetmutatie:

Betreft ontvangsten op grond van eindafrekeningen over 1995 met betrekking tot door Senter uitgevoerde regelingen.

Artikel 01.51 Ontvangsten Rijks Geologische Dienst

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	1 740
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 1 300
Totaal geraamd	3 040
Totaal ontvangen	3 722
Meer (+)/minder (-) ontvangen	+ 682

Slotwetmutatie

Betreft een bijstelling van de raming aan de realisatie in verband met een reeds ontvangen voorschot ten behoeve van de uitvoering van EU-projecten.

02.00 INDUSTRIEEL EN ALGEMEEN TECHNOLOGIEBELEID

Artikel 02.02 Ontvangsten technische ontwikkelingskredieten

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	70 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 29 000
Totaal geraamd	99 000
Totaal ontvangen	103 589
Meer (+)/minder (-) ontvangen	+ 4 589

Toelichting slotwetmutatie

Terugbetalingen op verstrekte TOK-kredieten zijn afhankelijk van het succes van het ontwikkelingsproject, de commercialisatie en de algemene economische ontwikkelingen. Door de gunstige economische ontwikkelingen in 1996 is nog ruim f 4,5 mln meer ontvangen dan geraamd bij de tweede suppletore begroting.

Artikel 02.05 Ontvangsten uit het Fonds economische structuurversterking

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	16 796
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 9 384
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 12 500
Totaal geraamd	13 680
Totaal ontvangen	19 248
Meer (+)/minder (-) ontvangen	+ 5 568

Toelichting slotwetmutatie:

Zie toelichting bij uitgavenartikel 02.13 Projecten gefinancierd uit het Fes.

03.00 INDUSTRIE- EN DIENSTENBELEID

Artikel 03.01 Ontvangsten staalindustrie

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	64 330
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 28 024
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 41 378
Totaal geraamd	50 976
Totaal ontvangen	52 974
Meer (+)/minder (-) ontvangen	+ 1 998

Toelichting slotwetmutatie:

De rente over het vierde kwartaal 1996 van de aan Hoogovens verstrekte lening is in 1996 ontvangen. Daar het gebruikelijk is dat de rente pas in het volgende kwartaal ontvangen wordt, was deze ontvangst van bijna f 2 mln niet geraamd voor 1996.

Artikel 03.03 Ontvangsten uit bijdragen aan de industrie

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	22 221
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 33 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 357 969
Totaal geraamd	413 190
Totaal ontvangen	416 992
Meer (+)/minder (-) ontvangen	+ 3 802

Toelichting slotwetmutatie:

De hogere ontvangst van f 3,8 mln wordt, naast enkele incidentele mee- en tegenvallers van kleinere omvang, hoofdzakelijk veroorzaakt doordat ruim f 3,4 mln meer dividend van DAF is ontvangen in 1996 dan geraamd bij de tweede suppletore begroting.

04.00 REGIONAAL BELEID

Artikel 04.03 Diverse ontvangsten regionaal beleid

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	2 800
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 3 030
Totaal geraamd	5 830
Totaal ontvangen	4 791
Meer (+)/minder (-) ontvangen	- 1 039

Toelichting slotwetmutatie:

De ontvangsten uit hoofde van terugvorderingen op in voorgaande jaren gedane voorschotbetalingen, zijn achtergebleven bij de raming.

05.00 DIENSTEN, MIDDEN- EN KLEINBEDRIJF EN ORDENING

Artikel 05.13 Opbrengst afgifte exploitatievergunningen speelautomaten

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	4 500
Totaal geraamd	4 500
Totaal ontvangen	2 891
Meer (+)/minder (-) ontvangen	- 1 609

Toelichting slotwetmutatie:

Doordat in 1996 minder merktekens voor kansspelautomaten zijn afgegeven dan geraamd, valt de realisatie lager uit.

Artikel 05.21 Diverse ontvangsten DMO

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	2 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 1 560
Totaal geraamd	3 560
Totaal ontvangen	4 317
Meer (+)/minder (-) ontvangen	+ 757

Toelichting slotwetmutatie:

Uit hoofde van verschillende posten van kleine omvang is er ruim f 0,7 mln meer ontvangen dan geraamd. Het betreft hier hoofdzakelijk ontvangsten op grond van teveel betaalde voorschotten uit het verleden, verstrekte uitkeringen, ontvangen renten en overige bijdragen.

07.00 BUITENLANDSE ECONOMISCHE BETREKKINGEN EN EXPORTBEVORDERING

Artikel 07.01 Ontvangsten BEB

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	1 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 1 877
Totaal geraamd	2 877
Totaal ontvangen	3 715
Meer (+)/minder (-) ontvangen	+ 838

Slotwetmutatie

Verhoging van de raming is het gevolg van meerontvangsten op

premies uit hoofde van de Tijdelijke Regeling Herverzekering investeringen in Oost-Europa (TRHIO) ad f 0,306 mln en meerontvangst van f 0,099 mln aan provisies op de Investeringsfaciliteit Midden- en Oost-Europa (IFMOE). Het resterende bedrag betreft met name meerontvangsten op het onderdeel Ontvangsten Gemengde Kredieten.

Artikel 07.02 Ontvangsten Exportbevorderings- en Voorlichtingsdienst

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	1 777
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 578
Totaal geraamd	2 355
Totaal ontvangen	2 722
Meer (+)/minder (-) ontvangen	+ 367

Slotwetmutatie

Betreft meerontvangsten op het onderdeel Diverse ontvangsten EVD.

08.00 WET INVESTERINGSREKENING

Artikel 08.01 Ontvangsten WIR

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	50 000
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 40 000
Totaal geraamd	90 000
Totaal ontvangen	54 200
Meer (+)/minder (-) ontvangen	- 35 800

Slotwetmutatie

Door een substantiële terugboeking van desinvesteringbetalingen aan het eind van het jaar is er bij de ontvangsten, in plaats van de verwachte meevaller, sprake van een tegenvaller van f 35,8 mln. Doordat de uitgavenraming eveneens lager uitkomt dan geraamd (f 55,2 mln), is het saldo van uitgaven en ontvangsten een meevaller van circa f 19,4 mln.

09.00 ENERGIEBELEID

Artikel 09.01 Inkomsten uit aardgas

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	4 500 000
Mutatie 1e suppletore begroting 1996	+ 500 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 318 267
Totaal geraamd	5 318 267
Totaal ontvangen	5 391 414
Meer (+)/minder (-) ontvangen	+ 73 147

Slotwetmutatie

De totale inkomsten uit aardgas in 1996 (niet VpB) bedragen f 7158,7 mln. Hiervan wordt f 5391,4 mln verantwoord op de EZ-begroting en f 1767,3 mln op de Fes-begroting. Dit laatste bedrag is opgebouwd uit f 881,7 mln ontvangsten uit extra export en f 885,6 mln aan Common areabaten. De meevaller is ontstaan doordat de omzet hoger was (door de koude winter) en de prijs eveneens hoger was dan aanvankelijk geraamd (door de hogere dollarkoers en de hogere olieprijs).

Artikel 09.02 Uitkering van Energiebeheer Nederland B.V.

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	138 000
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 14 000
Totaal geraamd	152 000
Totaal ontvangen	153 876
Meer (+)/minder (-) ontvangen	+ 1 876

Slotwetmutatie

Als gevolg van hogere aardgasbaten is ook het uitgekeerde dividend van Energiebeheer Nederland B.V. hoger dan aanvankelijk geraamd.

Artikel 09.03 Ontvangsten voorraadheffing in verband met financiering Stichting Centraal Orgaan Voorraadvorming Aardolieproducten

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	163 350
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	- 7 018
Totaal geraamd	156 332
Totaal ontvangen	148 251
Meer (+)/minder (-) ontvangen	- 8 081

Slotwetmutatie

Een deel van de voor 1996 geraamde ontvangsten uit de voorraadheffing door de Stichting COVA wordt niet in 1996, maar in 1997 gerealiseerd.

Artikel 09.06 Diverse ontvangsten Energie

Opbouw ontvangstenramingen vanaf de stand vastgestelde begroting (x f 1000)

	ontvangsten
Stand vastgestelde begroting 1996	26 250
Mutatie 2e suppletore begroting 1996	+ 1 870
Totaal geraamd	28 120
Totaal ontvangen	29 828
Meer (+)/minder (-) ontvangen	+ 1 708

Slotwetmutatie

De meevaller houdt verband met meerontvangsten uit verrekeningen met uitvoeringsorganisaties Novem en Senter.

WETSARTIKEL 3 (AGENTSCHAP SENTER)

Specificatie van de rekening van baten en lasten van agentschap Senter over 1996 (bedragen x f 1000)

Omschrijving	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Realisatie	Slotwetmutatie (+ of -) (= tekortschietend t.o.v. geraamd bedrag)
Baten			
omzet moederdepartement	40 000	40 766	- 766
omzet overige departementen	3 600	6 286	- 2 686
omzet overig	1 650	1 902	- 252
rentebaten	50	69	- 19
overige baten	0	60	- 60
Totaal baten	45 300	49 083	- 3 783
Lasten			
apparaatskosten			
* personeel	28 150 ¹	32 192	- 4 042
* materieel	14 200	12 697	1 503
rentelasten			
afschrijvingskosten			
* materieel	1 800	1 604	- 274
* immaterieel			
dotaties voorzieningen	600	1 606	- 1 006
buitengewone lasten			
Totaal lasten	44 750	48 099	- 3 349
Saldo van baten en lasten	550²	984	- 434

¹ De personeelskosten zijn met f 0,6 mln verlaagd ten opzichte van de ontwerpbegroting 1996 vanwege een verwachte dotatie aan de post voorzieningen van f 0,6 mln voor langdurig ziek en wachtgelden.

² In de ontwerpbegroting 1996 staat een bedrag van f 0,5 mln genoemd als dotatie aan reserves. Dotatie aan reserves is echter een element van resultaatbestemming en niet van resultaatbepaling en dient om deze reden niet onder de lasten te worden opgenomen. Het verwachte resultaat stijgt hierdoor met f 0,5 mln.

Toelichting op omvangrijke of politiek belangrijke mutaties

Algemeen

Het agentschap Senter heeft geen suppletore begrotingen ingediend waardoor de slotwetmutatie per onderscheiden post bestaat uit het verschil tussen de oorspronkelijk vastgestelde begroting en de uiteindelijk realisatie. Voor een uitgebreidere toelichting op aangebrachte slotwetmutaties zij verwezen naar de financiële verantwoording van het agentschap Senter, die is opgenomen onder wetsartikel 3 in de Rekening 1996 van EZ.

Baten

De totale baten vallen f 3,8 mln hoger uit dan geraamd. Dit is voornamelijk het gevolg van een sterke stijging van buiten EZ verworven opdrachten. Deze groei werd vooral gerealiseerd bij de Ministeries van OC&W, BuiZa en V&W.

Lasten

* personele kosten

De personele kosten zijn ruim f 4 mln hoger uitgevallen dan begroot. Deze stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door twee factoren. In de eerste plaats is de personele bezetting toegenomen vanwege het

gestegen opdrachtevolumen. Hiermee samenhangend zijn ook de wervings- en selectiekosten hoger uitgevallen dan begroot.

* materiële kosten

Op diverse kostenposten valt de realisatie lager uit dan oorspronkelijk begroot. Per saldo resulteert dit in een bijstelling van de raming met ruim f 1,5 mln.

* dotaties voorzieningen

De specificatie van deze post is als volgt:

Dotaties

voorziening personeel	916
voorziening kennismanagement	77
voorziening informatisering	365
voorziening Senternet	250
voorziening onderhandenwerk	177

Vrijval

voorziening personeel	- 41
-----------------------	------

Overig

te ontvangen WAO conforme uitkeringen	- 138
Ten laste van de exploitatie	1 606

Saldo van baten en lasten

Als gevolg van de mutaties bij de baten- en de lastenzijde van de begroting stijgt het geraamde positieve bedrijfsresultaat van Senter met ruim f 0,4 mln tot f 0,984 mln. Het voorstel tot resultaatsbestemming is opgenomen in de financiële verantwoording van het agentschap Senter, die is opgenomen onder wetsartikel 3 in de Rekening 1996 van EZ.

Specificatie van de rekening van kapitaaluitgaven en kapitaalontvangsten van agentschap Senter over 1996 (bedragen x f 1 000)

Omschrijving	Oorspronkelijk vastgestelde begroting	Realisatie	Slotwetmutatie (+ of -) (+ = tekortschietend t.o.v. geraamd bedrag)
Kapitaaluitgaven			
uitgaven onroerende goederen	0	0	0
uitgaven overige kapitaalgoederen	1 500	979	521
Totaal kapitaaluitgaven	1 500	979	521
Kapitaalontvangsten			
investeringsbijdrage van het departement	0	0	0
onttrekkingen aan reserves	0	0	0
toevoeging aan liquide middelen	1 500	1 839	- 339
Totaal kapitaalontvangsten	1 500	1 839	- 339

Toelichting op omvangrijke of politiek belangrijke mutaties

Kapitaaluitgaven

Onder de uitgaven overige kapitaalgoederen is het saldo opgenomen van investeringen (f 1,125 mln) en desinvesteringen (f 0,146 mln).

Kapitaalontvangsten

In de ontwerp-begroting 1996 waren de kapitaalontvangsten nog geraamd onder de post onttrekkingen aan reserves. Financiering van investeringen in enig jaar vindt echter plaats uit gecumuleerde afschrijvingen (die onder de post toevoeging aan liquide middelen worden opgenomen), alsmede vanuit aanwezige liquide middelen. De toevoeging aan liquide middelen bestaat volledig uit de afschrijvingen 1996 (inclusief de afschrijvingen op de out-of-pocketkosten van f 0,235 mln). In 1996 zijn geen investeringsbijdragen van het moederdepartement ontvangen.

De Minister van Economische Zaken,
G. J. Wijers